

Οι “γκρίζες ζώνες” της ηλεκτρολογικής Νομοθεσίας (1ο μέρος)

Για εισαγωγή

Η τήρηση της Νομοθεσίας πρέπει να είναι το πρώτο και βασικό μέλημα κάθε συνειδητού πολίτη και κάθε υπεύθυνου επαγγελματία. Ιδιαίτερα κάθε ηλεκτρολόγου, που από τις εργασίες του, τις γνώσεις του, τον επαγγελματισμό του και την υπευθυνότητά του εξαρτάται η ασφάλεια ανθρώπων, ζώων και περιουσίων.

Με βάση αυτή τη σκέψη ο γράφων ξεκίνησε μια ανίχνευση - επεξεργασία με στόχο τον εντοπισμό

των δυσκολιών και των μη ξεκάθαρων καταστάσεων που συναντώνται στην πράξη σχετικά με την τήρηση νομοθετημένων ηλεκτρολογικών απαιτήσεων. Η ανίχνευση αυτή οργανώθηκε σε μορφή ερωτήσεων - προβληματισμών που θα παρουσιαστούν με τη μορφή αντίστοιχων απαντήσεων - συμπερασμάτων. Ολα αυτά προέκυψαν από ερωτήματα και προβληματισμούς που έχει λάβει και λαμβάνει ο γράφων από ηλεκτρολόγους όλων των βαθμίδων αλλά και από καταναλωτές.

Βασικοί στόχοι της επεξεργασίας αυτής είναι: - Εντοπισμός θεμάτων ηλεκτρολογικής Νομοθεσίας που πιθανόν χρειάζονται βελτίωση, αλλαγή, ανάλυση ή καλύτερη διατύπωση. - Ο προβληματισμός αλλά κυρίως η ενημέρωση των εμπλεκόμενων με τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις ώστε να λαμβάνουν υπόψη - να μην ξεχνούν - τις απαιτήσεις της Νομοθεσίας, να δίνουν έμφαση στην υπευθυνότητά τους, να ενημερώνουν συστηματικά τους ιδιοκτήτες - χρήστες των εγκαταστάσεων. - Η αποφυγή των δυσάρεστων καταστάσεων που προκύπτουν από διαπιστώσεις μη τήρησης της ηλεκτρολογικής Νομοθεσίας.

Ολα αυτά για ένα και μοναδικό αποτέλεσμα: Καλύτερες, ασφαλέστερες, Νομότυπες ελληνικές ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, άρα ασφαλέστερους καταναλωτές, αλλά και σίγουρους με λιγότερα ρίσκα ηλεκτρολόγους.

Στο πρώτο μέρος για τα θέματα αυτά περιγράφονται μερικές «γκρίζες ζώνες» που έχουν εντοπιστεί μέχρι τώρα σχετικά με την υποχρέωση έκδοσης Υπεύθυνης Δήλωσης Εγκαταστάτη (ΥΔΕ).

Προσχωώ, σε επόμενα άρθρα θα αναλυθούν και άλλα παρεμφερή θέματα.

Ερώτηση 1η: Όταν σε υπάρχουσα ηλεκτρική εγκατάσταση γίνει τροποποίησή της ή όταν γίνει προσθήκη σταθερού ηλεκτρολογικού υλικού χρειάζεται Υπεύθυνη Δήλωση Εγκαταστάτη (ΥΔΕ);

Η απάντηση στο ερώτημα αυτό βρίσκεται στην παράγραφο δ) του άρθρου 1 της Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) με αριθμ. Φ.50/503/168 (ΦΕΚ 844Β της 16.05.2011) που αφορά τη νέα ΥΔΕ η οποία αναφέρει:

δ) Τα παραπάνω έγγραφα (Υ.Δ.Ε., Έκθεσης Παράδοσης και Πρωτόκολλα Ελέγχου) κατατίθενται, στην ηλεκτρική επιχείρηση διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, εντός ενός έτους από την ημερομηνία έκδοσής τους και αντικαθίσταται όταν διενεργείται επανέλεγχος της εγκατάστασης. Σε περιπτώσεις οποιασδήποτε προσθήκης ή τροποποίησης της ηλεκτρικής εγκατάστασης απαιτείται, ανεξαρτήτως χρόνου, υποβολή νέων εγγράφων.

Οι απαιτήσεις της παραπάνω Νομοθεσίας είναι σαφείς: Επομένως κάθε προσθήκη ή τροποποίηση σε ηλεκτρική εγκατάσταση χρειάζεται τεκμηρίωση με ΥΔΕ. Αρα εκτός από την υποχρέωση της δημιουργίας ΥΔΕ επανέλεγχου σε χρονικό διάστημα που έχει καθοριστεί από αρχικό έλεγχο ή προηγούμενο επανέλεγχο, υπάρχει και η Νομοθετική υποχρέωση για δημιουργία ΥΔΕ σε περιπτώσεις τροποποίησης ή προσθήκης σε ηλεκτρική εγκατάσταση.

Επισήμανση: Η υποχρέωση αυτή δεν φαίνεται να προκύπτει από την παραπάνω Νομοθεσία σε περιπτώσεις συντήρησης - επισκευής (π.χ. αντικατάστασης υπάρχοντος ηλεκτρολογικού υλικού) όπως θα αναλυθεί σε επόμενη παράγραφο.

Ερώτηση 2η: Τι μπορεί να σημαίνει το «σε περιπτώσεις οποιασδήποτε προσθήκης ή τροποποίησης της ηλεκτρικής εγκατάστασης» χρειάζεται τεκμηρίωση με ΥΔΕ;

Δεν έχει εντοπιστεί μέχρι τώρα από τον γράφοντα νομοθετικός - ξεκάθαρος ορισμός σχετικά με το μέγεθος ή με το είδος ή με άλλο χαρακτηριστικό της προσθήκης ή της τροποποίησης. Σε στενό ορισμό, η ερμηνεία του όρου «οποιαδήποτε προσθήκη ή τροποποίηση» μπορεί να περιλάβει τα πάντα. Ακόμα και η προσθήκη ενός ρευματοδότη σε ένα εργοστάσιο, σε ένα ξενοδοχείο, σε μια γκαρσονιέρα, σημαίνει με βάση την παραπάνω Νομοθεσία υποβολή «νέων εγγράφων».

Το ίδιο μπορεί να ισχύει και για την μετατόπιση ή την κατάργηση ενός φωτιστικού σημείου λόγω αλλαγών στη δομή ή στη χρήση ενός χώρου.

Αρα δημιουργείται απαίτηση για νέα ΥΔΕ για ΟΛΟΚΛΗΡΗ την εγκατάσταση που ηλεκτροδοτείται από τον περιγραφόμενο μετρητή ή υποσταθμό, γιατί αλλάζουν σχέδια και έκθεση παράδοσης!

Ενα ακόμα υποερώτημα - προβληματισμός στα παραπάνω μπορεί να είναι: Τι ΥΔΕ θα γίνει σε παλιά εγκατάσταση που έχει κατασκευαστεί με τον ΚΕΗΕ, όταν ένα κύκλωμα σε αυτήν τροποποιείται ή όταν προστίθεται σε αυτήν ένα νέο κύκλωμα; Μάλλον θα πρέπει να είναι αρχικού ελέγχου (άρα με βάση το ΕΛΟΤ HD 384) για το νέο κύκλωμα ή την τροποποίηση και επανέλεγχος για το τμήμα που έχει κατασκευαστεί κατά ΚΕΗΕ και δεν επηρεάστηκε από την τροποποίηση ή από την προσθήκη.

Οπως είναι γνωστό, όλα αυτά είναι πρακτικά πολύ δύσκολα έως αδύνατο για να τηρηθούν στην πράξη (εκτός βέβαια και από το θέμα του κόστους) και γενικά με βάση την οπτική του γράφοντος αυτή η Νομοθετική απαίτηση πρακτικά δεν τηρείται.

Ετσι όμως, η μη τήρηση της Νομοθεσίας αυτής δημιουργεί ρίσκα παρανομίας για τους ηλεκτρολόγους αλλά και για τους ιδιοκτήτες / χρήστες των εγκαταστάσεων που εμπλέκονται με τις προσθήκες ή τις τροποποιήσεις των όπως θα αναπτυχθεί στην επόμενη παράγραφο. Βέβαια και στο θέμα αυτό εντοπίζεται η άγνοια της Νομοθεσίας και οι συνέπειες της όπως επίσης η έλλειψη ενημέρωσης όπως έχει περιγραφεί σε προηγούμενη παράγραφο. Όμως η Νομοθετική απαίτηση για τους αρχικούς ελέγχους και τους επανελέγχους προκύπτει και από παλαιότερη Υπουργική απόφαση όπως θα αναφερθεί στην συνέχεια.

Ερώτηση 3η: Σε περιπτώσεις προσθήκης ή τροποποίησης της ηλεκτρικής εγκατάστασης είναι υποχρέωση του ηλεκτρολόγου εγκαταστάτη η δημιουργία νέας ΥΔΕ ή είναι ευθύνη του ιδιοκτήτη / χρήστη της εγκατάστασης να τη ζητήσει και τι είδους ΥΔΕ πρέπει να είναι αυτή;

Ενα μέρος της απάντησης στον προβληματισμό αυτόν βρίσκεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 της Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) με αριθμ. Φ.7.5/1816/88 (ΦΕΚ 470 Β της 05.03.2004) η οποία αναφέρει:

Άρθρο 5
Έλεγχος και επανέλεγχος των Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων
1. Με σκοπό την εξασφάλιση και την διατήρηση της αξιοπιστίας και ασφαλείας των Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων, πρέπει να διενεργούνται αρχικός έλεγχος και επανέλεγχος, σύμφωνα με τις τεχνικές απαιτήσεις και την μεθοδολογία του νέου Προτύπου.
2. Ο αρχικός έλεγχος πρέπει να πραγματοποιείται πριν από την πρώτη ηλεκτροδότηση κάθε εγκατάστασης ή μετά από σοβαρή τροποποίησή της.
3. Ο επανέλεγχος θα πρέπει να διενεργείται σε χρονικά διαστήματα, ανάλογα με την εγκατάσταση, ως εξής :
- Για κατοικίες και ανάλογους χώρους, τουλάχιστον κάθε δεκατέσσερα (14) χρόνια,
- για κλειστούς επαγγελματικούς χώρους που δεν είναι εύφλεκτα υλικά, τουλάχιστον κάθε επτά (7) χρόνια

Οι απαιτήσεις για αρχικό έλεγχο σε περιπτώσεις επέκτασης ή τροποποίησης της εγκατάστασης προκύπτουν και από το ισχύον πρότυπο ΕΛΟΤ HD 384:

61 Αρχικός έλεγχος
61.1 Γενικά
61.1.1 Κάθε ηλεκτρική εγκατάσταση πρέπει να ελέγχεται μετά την αποπεράωσή της και πριν να τεθεί σε λειτουργία από το χρήστη, ώστε να εξακριβωθεί, στο μέτρο του δυνατού, ότι έχουν τηρηθεί οι απαιτήσεις της παρούσας έκδοσης. Ορισμένοι έλεγχοι μπορεί να χρειάζεται να γίνουν και κατά τη διάρκεια της κατασκευής.
61.1.2 Τα άτομα που πραγματοποιούν τον έλεγχο πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους όλα τα σχέδια και άλλα πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 514.5.
61.1.3 Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ασφαλείας, ώστε κατά τη διάρκεια της διενέργειας των δοκιμών και των μετρήσεων να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος για πρόσωπα και να αποτραπεί η πρόκληση βλαβών σε οποιαδήποτε αθρόα και στις εγκατεστημένες συσκευές ή άλλα υλικά.
61.1.4 Στις περιπτώσεις που η ελεγχόμενη εγκατάσταση αποτελεί επέκταση ή τροποποίηση προϋπάρχουσας εγκατάστασης, πρέπει να εξακριβωθεί ότι αυτή η επέκταση ή τροποποίηση είναι σύμφωνη με την παρούσα έκδοση και συγχρόνως ότι δεν προκαλεί καμία μείωση της ασφαλείας της προϋπάρχουσας εγκατάστασης.
61.1.5 Οι έλεγχοι πρέπει να διεξάγονται από αδειούσους ηλεκτρολόγους οι οποίοι διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα για έλεγχο ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.
61.1.6 Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, όπως περιγράφεται στα 61.1.1. και 61.1.4, τα αποτελέσματα, θα πρέπει να τεκμηριώνονται σε ένα πρωτόκολλο.

Με βάση τις παραπάνω απαιτήσεις θα πρέπει να γίνεται αρχικός έλεγχος μετά από κάθε σοβαρή (?) τροποποίηση ή επέκταση της εγκατάστασης άρα και η αντίστοιχη ΥΔΕ αρχικού ελέγχου θα πρέπει να γίνεται από τον αδειούχο ηλεκτρολόγο που έκανε τις εργασίες αυτές για να αναλαμβάνει την ευθύνη ότι παραδίδει μια ασφαλή εγκατάσταση. Η ΥΔΕ αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει όλη την εγκατάσταση που ηλεκτροδοτείται από τον περιγραφόμενο μετρητή ή

υποσταθμό, γιατί αλλάζουν σχέδια και έκθεση παράδοσης όπως αναφέρθηκε παραπάνω και να παραδίδεται στον ιδιοκτήτη - χρήστη της εγκατάστασης. Δεν πρέπει επίσης να ξεχνιέται η διατήρηση της ΥΔΕ σε προσωπικό αρχείο από τον συντάκτη της.

Αρα με βάση τις απαιτήσεις που αναφέρθηκαν ο ηλεκτρολόγος που αναλαμβάνει εργασίες επέκτασης ή τροποποίησης μιας εγκατάστασης θα πρέπει να ενημερώνει τον ιδιοκτήτη ή χρήστη της για την Νομοθετική υποχρέωση ΥΔΕ αρχικού ελέγχου και για το κόστος της βέβαια. Θα πρέπει επίσης να ενημερώνει τον ιδιοκτήτη ή χρήστη της εγκατάστασης ότι θα πρέπει να υποβάλει την ΥΔΕ στον ΔΕΔΔΗΕ ώστε να είναι αρχειοθετημένη η επίκαιρη περιγραφή της εγκατάστασης.

Όμως εδώ διαπιστώνεται και μια ακόμα «γκρίζα ορολογία» της Υπουργικής Απόφασης (ΥΑ) με αριθμ. Φ.7.5/1816/88 (ΦΕΚ 470 Β της 05.03.2004):

2. Ο αρχικός έλεγχος πρέπει να πραγματοποιείται πριν από την πρώτη ηλεκτροδότηση κάθε εγκατάστασης ή μετά από σοβαρή τροποποίησή της.

Δεν έχει εντοπιστεί από τον γράφοντα μέχρι τώρα ξεκάθαρος διαχωρισμός για σοβαρή ή μη σοβαρή τροποποίησης εγκατάστασης.

Επομένως μπορεί να θεωρηθεί υποκειμενικά μια τροποποίηση ή επέκταση σαν σοβαρή ή όχι από ελεγκτή ή πραγματογνώμονα με βάση δικά του (υποκειμενικά) κριτήρια.

Σε αυτές τις περιπτώσεις ο ηλεκτρολόγος μπορεί να βρεθεί Νομοθετικά εκτεθειμένος εφόσον δεν έχει κάνει ΥΔΕ αρχικού ελέγχου.

Αρα όποιος ηλεκτρολόγος θέλει να είναι απόλυτα σωστός και τυπικός με βάση την παραπάνω Νομοθεσία, θα πρέπει σε κάθε περίπτωση τροποποίησης ηλεκτρικής εγκατάστασης να δημιουργεί νέα ΥΔΕ για αρχικό έλεγχο της με ό,τι αυτό σημαίνει σε κόστος και σε χρόνο.

Βέβαια θα ήταν πολύ χρήσιμο να ξεκαθάριζε κάποιος επίσημος φορέας το τι σημαίνει «σοβαρή τροποποίηση ηλεκτρικής εγκατάστασης». Οπότε εδώ θα μου επιτραπεί η διαμόρφωση μιας πρότασης για το θέμα αυτό:

«Σοβαρή τροποποίηση ηλεκτρικής εγκατάστασης ορίζεται η επέμβαση σε ηλεκτρικό πλάνο, όπως η προσθήκη ή η αφαίρεση υλικών που άπτονται της ηλεκτρικής ασφάλειας, ή η προσθήκη ηλεκτρικού πλάνου ή η αφαίρεσή του από την εγκατάσταση».

Ερώτηση 4η: Όταν σε υπάρχουσα εγκατάσταση γίνεται αντικατάσταση υπάρχοντων ηλεκτρολογικών υλικών (π.χ. λόγω φθοράς) και η ΥΔΕ έχει λήξει ή η υπάρχουσα ΥΔΕ δεν ανταποκρίνεται στην εγκατάσταση, πρέπει να κάνει νέα ΥΔΕ επανέλεγχου ο ηλεκτρολόγος που κάνει την αντικατάσταση;

Κατά την άποψη του γράφοντα δεν είναι υποχρέωση του ηλεκτρολόγου που κάνει μια επισκευή ή συντήρηση μιας εγκατάστασης στο να ελέγξει αν η εγκατάσταση βρίσκεται εντός χρονικού ορίου για επανέλεγχο ή το έχει υπερβεί, ή αν η ΥΔΕ που έχει κατατεθεί ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η άποψη αυτή προκύπτει από την παράγραφο 1 του άρθρου 7 του νόμου 4483 (ΦΕΚ 118 Α της 24.06.1965):

Άρθρον 7.
1. Οι ιδιοκτήτες έσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων υποχρεούνται να ελέγχουν ταύτας κατά τα όριζόμενα, υπό το άρθρο 305 των, δια της υπ' αριθ. 80225)1955 υπουργικής απόφασης (Φ.Ε.Κ. 59 τ. Β') εγκατεθέντων κανονισμών έσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων.

Οι ιδιοκτήτες είναι υπεύθυνοι για το να ζητήσουν επανέλεγχο των εγκαταστάσεών τους. Όμως αν και οι ΚΕΗΕ που αναφέρεται το άρθρο αυτό έχουν αντικατασταθεί με το ΕΛΟΤ HD 384 μια αναφορά - υπενθύμιση ή επισήμανση για το θέμα αυτό από τον ηλεκτρολόγο είναι σίγουρα χρήσιμη και ωφέλιμη.

Για το θέμα αυτό, την ενημέρωση των ιδιοκτητών - χρηστών των εγκαταστάσεων για τη χρησιμότητα, την ανάγκη επανέλεγχου, χρειάζεται συστηματική προσπάθεια από πολλούς φορείς (όπως π.χ. η ΔΕΗ) και ξεφεύγει από τους στόχους αυτού του άρθρου.

Συμπερασματικά

Με βάση τη Νομοθεσία που αναφέρθηκε πρέπει να

διαχωρίζονται οι εργασίες σε ηλεκτρικές εγκαταστάσεις σε τρεις κατηγορίες σχετικά με τις απαιτήσεις για έκδοση ΥΔΕ:

α) σε κατασκευή νέων, σε επεκτάσεις, σε τροποποιήσεις και σε προσθήκες για τις οποίες θα πρέπει να γίνεται κυρίως ΥΔΕ αρχικού ελέγχου,
β) σε εργασίες επανελέγχου με ΥΔΕ επανελέγχου και
γ) σε συντηρήσεις στις οποίες δεν απαιτείται ΥΔΕ.

Αυτές είναι οι Νομικές απαιτήσεις. Το τι συμβαίνει στην πράξη είναι γνωστό: Γίνονται όχι μόνο τροποποιήσεις ή προσθήκες αλλά και ανακατασκευές ολόκληρων εγκαταστάσεων χωρίς να εκδοθεί καμία ΥΔΕ. Οι λόγοι, πολλοί: Άγνοια Νομοθεσίας από τους ηλεκτρολόγους εγκαταστάτες, φόβοι για αύξηση του κόστους εργασιών, εργασίες από μη νόμιμους εγκαταστάτες, έλλειψη ενημέρωσης καταναλωτών για να ζητούν ΥΔΕ κλπ.

Ετσι φτάνουμε σε περιπτώσεις ατυχημάτων ή δυστυχημάτων, οι πραγματογνώμονες ή οι ομάδες ελέγχου να διαπιστώνουν ότι οι ΥΔΕ που έχουν κατατεθεί δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα με ό,τι σημαίνει αυτό σε συνέπειες για τους εμπλεκόμενους ηλεκτρολόγους και τους ιδιοκτήτες / χρήστες των εγκαταστάσεων. Βέβαια όλα αυτά ξεκινούν, προκύπτουν και από μια ακόμα αιτία: Δεν φαίνεται να λειτουργεί ακόμα ο δειγματοληπτικός έλεγχος ηλεκτρολόγων όπως προβλέπεται στο Προεδρικό Διάταγμα 108. Ετσι μια νομοθετημένη δραστηριότητα για τους ηλεκτρολόγους απαξιώνεται.

Οι ηλεκτρολογικές εργασίες ήταν, είναι και θα είναι συνδεδεμένες με ρίσκο και ευθύνες σαν τεχνικές εργασίες. Γι' αυτούς τους λόγους η Νομοθεσία έχει προβλέψει συγκεκριμένες απαιτήσεις για τους επαγγελματίες που εμπλέκονται με τις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις. Επομένως, εκτός από το τεχνικό (το ηλεκτρολογικό) τους μέρος δεν πρέπει να ξεχνιέται και το Νομικό. Όμως από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι το ηλεκτρολογικό νομοθετικό πλαίσιο θα πρέπει να γίνει πιο ξεκάθαρο προς όφελος των ηλεκτρολόγων αλλά και των καταναλωτών.

Για να επιτευχθεί βέβαια ουσιαστικό αποτέλεσμα θα πρέπει να υπάρξει βούληση από το αρμόδιο Υπουργείο και συστηματική θέληση - πίεση από τους επαγγελματίους φορείς των ηλεκτρολόγων. Από όσα γνωρίζω οι γράφων, εδώ και μερικούς μήνες για τα θέματα αυτά έχει ξεκινήσει εργασία μια ομάδα σε μια θαρραλέα προσπάθεια βελτίωσης της ηλεκτρολογικής Νομοθεσίας στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας στο Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Μέχρι όμως να προκύψουν αποτελέσματα, άρα βελτίωσης στη Νομοθεσία (λιγότερες γκρίζες ζώνες) από την προσπάθεια αυτή του Υπουργείου, όλα τα παραπάνω ισχύουν και πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από όλους τους εμπλεκόμενους στις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις.

Οπως πάντα, ο γράφων θα χαρεί να έχει ανάδραση και ανταλλαγή θέσεων και απόψεων για τα θέματα που αναφέρθηκαν από ανθρώπους του ηλεκτρολογικού κλάδου.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΡΡΙΗΣ
Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Τ.Ε.
Επιστημονικός σύμβουλος του Ελληνικού
Ινστιτούτου Ανάπτυξης Χαλκού (Ε.Ι.Α.Χ.)
Πιστοποιημένος εκπαιδευτής ΚΝΧ
www.sarrisg.gr, info@sarrisg.gr

Ο "Εγκαταστάτης" κάθε μέρα κοντά σας μέσα από τη σελίδα του. Για να έχετε άμεση και συνεχή ενημέρωση για όλα τα θέματα που αφορούν τον Κλάδο και πολλά άλλα ενδιαφέροντα.

 www.facebook.com/egatastatis